

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולות צאצאינו החתן התי הרב
מנחם מענדל שיחי עב"ג הכלה המהוללה מרת **הינדא תחי**,
 הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב
 ומרחוק, בתשורה זו, הכוללת בתוכה:

א. כמה אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מה"מ שטרם
 פורסמו ויש בתוכם שייכות לרבים. ב. "נו"ן" סיפורי
 חסידים (רובם מפי השמועה).

הסיפורים נעתקו כפי שנרשמו בשעתן ע"י כמה
 מהתמימים ונשמרו בסגנון המקורי בעיבוד לשוני קל, זאת
 כדי לשמור על ה"געשמאק" והייחודיות של הדברים ודיוקם
 כפי שנרשמו אז, וכלשונו הקי של כ"ק אדמו"ר מה"מ
 במענה למערכת "בית חיינו": "וכל המפרט הרי זה משובח".

התודה והברכה מובעת בזה לכל אלו שנטלו חלק
 בעריכת התשורה ובמיוחד גיסו של החתן הרה"ת ישראל נח
 שניאור שי' וויכנין ויתברכו מן השמים בכל המצטרף בגו"ר.

אנו תפלה, שמחתונה זו נעבור לחתונה הגדולה של
 הקב"ה וכנסת ישראל בהגלות נגלות עלינו מלכנו משיחנו
 מלך ביפיו תחזינה עינינו תיכף ומי"ד ממ"ש כאשר "נזכה
 זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה
 טפחים, והוא יגאלנו".

בשמחה ובברכה
 משפחות גאלדבערג-פארקאש

ט"ו מנחם-אב ה'תש"ס
 אה"ק תוב"א

אגרות קודש

י"ט אלול תשי"ב

...וכבר כתבתי שאין זה ענין שלי, אלא של כ"ק מו"ח אדמו"ר שגם בהיותו בעלמא דין לא הי' מן הנכון ומהטוב להכניס בהד' אמות שלו ענינים של פניות ופוליטיקה וכו', ומכש"כ וק"ו כשהוא מנהל את המוסד מעולם האמת, וועט מען עם דאך זיכער ניט אויסנארען, ואין לפסוח על שני הסעיפים, ויתבררו ויתלבנו הדברים. באמת לא הורגלתי בנוסח דברים כאלו, אבל רואה אני אז מימאטערט מיד, און מיפאטערט אוועק מיין צייט על שקו"ט של רצוא ושוב ולך ובא להמשיך הדבר וכו' וכו' - און פטרין אוועק זייער צייט אויך, ווארום איך זע ניט וואס מ'האט געוואונען פון אפציען די זאך נאך עטלעכע חדשים. ואחת משתי אלה: אם ברצון מיסד המוסד ומנהלו שיהי' המוסד קיים ויתפתח, וועט ער זיכער אויספירען, ובהנוגע למשתתפים - הרי אלו שיזכו לזה ישתתפו, ואלו שלא יזכו - וועט ער זיי ארויסשטעלן בחסד וברחמים. ואם, ח"ו, אין ברצון מנהל המוסד שיתפתח - איז אויך א שאד די טרחא פון די וואס מאכן קאליע, ווארום ער קען זיך ספראווען אן זיי, און זיי קאנען זיין זיינע שלוחים אויף אנדערע זאכען.

* * *

כ"ד שבט תשט"ו

...בני הישיבה צריכים ללמוד בכל יום לימוד לעיונא ולימוד למיגרס, והן בנגלה דתורה והן בחסידות, וב[פרט] לימוד הלכות הצריכות והרגילות, וכמבואר בארוכה בהלכות תלמוד תורה, - לרבינו הזקן, וכיון שנתמעטו הלבבות צריכים ללמדם תחילה בהלכות פסוקות בלי פלפולים, ובלבד לידע המעשה אשר יעשון, ומצות ה' אשר לא תיעשנה, וללמדם איזה פעמים באופן כזה, והלוואי היו מתחילים בלימוד זה איזה שנים לפני הכנס לעול מצות - אז

היו נזהרים ונשמרים ??? עניינים שעוברים עליהם בחסרון ידיעה, ושגגת תלמוד עולה כו', ואם בחוץ לארץ הדברים אמורים עאכו"כ בארצנו הקדושה תבנה ותכונן על ידי משיח צדקנו שנוסף על זה שרבים הלכותי התלויות בארץ, הנה ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית שנה ועד אחרית שנה, הוא ע"ד דברי הרמב"ם הובאו ב?תחלת? כל חלקי הטור ושוי"ע - שמנה כלל גדול בתורה, ועבודה, ??? כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כמו שהוא לפני מלך גדול, הנה עדי"ז - אינו דומה אם הוא לפני מלך גדול, כשהמלך נמצא בשדה או כשהמלך נמצא בהיכל מלכותו, והלואי ויתעוררו כל הנהלות הישיבות מהגדולות עד הקטנות לחייב (ולזכות) את כל תלמידיהם ואפילו הגדולים שבגדולים, להיות בקיאים, בהלכות הצריכות בחיי היום יומיים ושבתות וימים טובים.

* * *

ח' מני"א, תשט"ו

...ע"פ הני"ל מובן ג"כ המענה למה שכותב שמסוגל הוא ללמוד דא"ח ולחנך בדרכי החסידות יותר מלהיות מלמד קטנים אשר גם דעתי כן הוא, ולא רק עתה בקבלת מכתבו, אלא עוד מלפני חדשים ושנים. אבל מה אעשה - ואין דברי נשמעים ומילא הרי פב"פ שקוע ראשו ורובו בדברים פעוטים ביותר, הן בעניינים גשמיים והן בעניינים רוחניים ומזניחים לגמרי עניינים גדולים הן בכמות הן באיכות, וכנ"ל הן בגשמיות והן ברוחניות, ובמילא באים למצב אשר הפרנסה מצומצמת, ומתלבטים בה ובשום אופן אי אפשר לפעול שישכחו לגמרי על פירוד הלבבות ועל הנחות עצמו ורצון עצמו ויתבוננו אל המצב כמו שכתבתי גם כ"פ, אשר זכינו להמצב דיתבררו ויתלבנו, שרואים במוחש שלו היו מתבוננים ומתעסקים בכרם חב"ד, הרי העניינים היו מספיקים פרנסה לכמה מאנ"ש, ובמשך זמן קצר לכולם. ועד שהי' די גם בשביל השייכים אליהם. וכוונתי לפרנסה ברוחניות ועוד יותר - לפרנסה בגשמיות. והלואי ואזכה עכ"פ ואחר זמן, לקיום משאלות לבבי...

ח' אייר, תשי"ח

...והנה פשוט שאין כוונתי לצעוק על העבר, והלואי שיועילו דברי עכ"פ בהנוגע להבא, כי לצערי הכי גדול, גם בזה איני רואה הזזה ממשית. והנני מפרש דברי בכדי שלא יהי כל מקום לפירושים שאינם מכוונים, והוא:

זה מכמה זמן שהנני דורש אף כי בביטויים שונים, ביסוס והרחבת ישיבת תו"ת ד... וגם הדגשתי שביכולתה לכבוש את הנוער ד... וגם הנוער ד... אף שמחדש לחדש נעשה כיבוש זה קשה ביותר. וכנראה שבשנים אחרונות נתיסדו ב... כמה ישיבות ובתי ספר ונמצאים בהם תלמידים, ז.א. שעד עתה חכו נשמות אלו שיוקלטו לאהלה של תורה. ובאסיפת הנהלת ישיבת תו"ת ד... הבאה כשירשמו שחור ע"ג לבן, מספר התלמידים שנמצאים בתו"ת וינכו מהם אלו הת' ששלחו להם מ... וכיו"ב, ז.א. שלא היתה כלל איזה עבודה ותעמולה מצד ההנהלה להשיגם לתו"ת, מסופקני אם יהי מספר שאר התלמידים עכ"פ מנין. וזהו במשך כו"כ שנים, לא רק שלש שנים שזהו סימן לברכה וגם יותר מחמש שנים. - זוכר הנני כל התירוצים והאמתלאות שכתבו לי ע"ד סיבת העדר הוספה בתלמידים, אבל מכל תירוצים אלו, וועט ניט אויפואקסען אפילו חסיד אחד, אפילו באיזה דרגא שיהיי. והאומנם זהו תפקידם בדור זה דהפצת המעינות חוצה לאמר, שישו בני מעי, כי יש לי תירוץ חזק על העדר ההתעסקות לרכוש נשמות ישראל לעשותם חסידים?

איני יודע אם יש תועלת בכתיבה עוד הפעם ועוה"פ באותו הענין. וכמבואר בדא"ח ע"פ מש"כ הבחיי, כי התינוק מתחיל להתייבש מיום שנולד, וזהו מורה על סופו. שמזה מובן ג"כ בצד הטוב, שבאם היתה נראית הזזה לפועל ע"י מכתבי הראשון בזה, הרי אז יש לקוות שכל מכתב יוסיף מה, אבל לאחרי מצב הקפאון בקושי פועלים שבימי החופש

- וואַקאַנס - יקבלו תלמידים לשבועות אלה ולפעמים - לזה נשאר תלמיד אחד או שנים. וכנראה שמחים בחלקם, וכנ"ל.

בכל זה, כיון שזה עתה באנו מזמן חירותנו ומתקרבים לזמן קבלת התורה ומתן תורה, הרי כותב הנני עוד הפעם ע"ד האמור. והנקודה בזה, שכל אחד ואחד ממש מחברי ההנהלה ידע אשר יש לו עסק לא עמדי, כי אם ורק עם כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) ובנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהם יסדו ישיבת תו"ת והם הם המנהלים אותה גם עתה, ודורשים שיתנהל מוסד מתאים לרצונם, ולכל לראש שימצאו בהם תלמידים. ובאם אפשר שיהי' תלמיד אחד יותר ואין עושים בזה להביא תלמיד זה, הרי זה הענין - כדבעי למיעבד לא עביד בכל תוקפו. ובפרט - בשימת לב להודעת רז"ל, שבאם היו ששים רבוא מישראל חסר אחת, הרי אפילו משה רבינו לא הי' יכול לקבל את התורה. (והרי בששים רבוא אלו הי' גם זה שהעביר פסל מיכה ביס), הרי אימה ופחד יפול על כאו"א המתבונן בזה אליבא דנפשי. ורק שהובטחנו שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, וצדיקים דומים לבוראם, הם כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) ובנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבודאי אין באים בטרוניא, כי אם מראש נותנים הכחות והאפשריות למלאות דרישתם במילואה, אבל הרי על כל אחד להשתמש בכחות ואפשריות אלו וככל האפשרי. וכלשון רז"ל, כדבעי למיעבד.

המורם מהאמור, דבר ברור ופשוט, שכמה נערים נמצאים ב... שבאם היו משתדלים אליבא דנפשי, היו לומדים מכבר בכותלי תו"ת ד..., ועכ"פ אם ישתדלו עתה, כמה מהם יצילו עכ"פ עתה לעשותם תלמידי תו"ת. והאחריות על כל חברי הנהלת תו"ת, ודלא כאלו שכותבים לי, שתפקידו הוא ממלא. ותפקידו - בירר הוא לפי דעתו, מה שנראה בעיניו, וכמובן אינו מהמחמירים ביותר בזה, והתוצאות מזה הוא - מצב הישיבה כאמור, שבהשתדלות כל ההנהלה יחד - הלואי יש למצוא עשרה מישראל שבאו לתו"ת בהשתדלותם הם. היאומן כי יסופר?

אמת, שע"פ דברי דוד מלך ישראל, כן בקודש חזיתך, הלואי בקודש חזיתך כמו שהי' במדבר יהודא, ולכן למרות ההנהגה שבמדינתנו לפנינו, שהיו העניינים קשורים בסכנת נפשות ממש ר"ל, הנה "מובן" שבמקום שאין סכנה זו, יש חלישות בעבודה, אבל: א) גם חלישות זו צ"ל באיזה ערך והגבלה, ולא העדר הגמור בקליטת תלמידים. ב) והוא העיקר, מה שתורת החסידות מבארת ענין האמור, הוא לא רק בתור לימוד זכות על אלו שאין מתנהגים כמו שהיו במדבר יהודא, אלא בשביל להקדים פני הרעה, וק"ל.

ועוד הפעם הנני מדגיש - שהאמור בזה הוא על כל אחד ואחד איש ואיש מחברי הנהלת תו"ת ועל כולם יחד. ומוכרחני להדגיש פעם אחר פעם, כי רבו המכתבים שהכל מוטל על ה... שי' כי הלא תפקידו מוגדר, ותפקיד של פלוני ג"כ מוגדר, וממלא תפקידו "בתכלית" וכל שאר העניינים אינם שייכים לו, - והנה אינני ממעט האחריות על ה... שי', אבל מובן שלא פחותה היא גם האחריות של הר"י והמשגיחים בהשתדלות האמורה, כי כולם זכו לשמוע לקח מרבותינו נשיאינו ועי"ז זכו לחלק היפה להיות חברי הנהלת תו"ת ד... ונתנית כחות אלו מחייבות ומזכה אותם לעבודה אליבא דנפשי' ברכישת תלמידים לתו"ת, וכן בשאר ענייני הישיבה. וכנ"ל שאין עסקם עמי - אלא עם רבותינו נשיאינו כ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אביו אדמו"ר (מוהרש"ב).

.....קרוב לודאי שכמה, ואולי כולם, יחליטו, ואפשר גם בצדק, שבהאמור לעיל השתמשתי בביטויים חריפים, אבל כשיעשו חשבון צדק, תקותי שגם הם יחליטו, שכל זה אינו בערך חריפות המצב, אשר רק בדרך נס ובכחם של רבותינו נשיאינו, איננו גרוע ר"ל מאשר הוא עתה, בהביא בחשבון העדר הפעולות (מלבד אלו הפעולות שהם מזודות אויף א זייגער, וק"ל).

..... ויהי רצון שאזכה ג"כ להתבשר בבשורה טובה אשר ישיבת תומכי תמימים ד... האט אנגעהויבן וואַקסען און

פירט אויס די כוונה פון די רביים הם כ"ק אדמו"ר וכ"ק
מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל.

בברכה לבשו"ט

* * *

ימי הסליחות, ה'תשי"ח

נעם לי להודע במשך שיחתנו אשר בכל השדות דפועלי
אגודת ישראל, אשר בארצינו הקדושה, ת"ו במהרה בימינו
ע"י משיח צדקינו, יעשו מצוה לשנה, זה דבר השמיטה.
ויה"ר אשר גם זה יחיש קץ גלותנו, ובשנה זו תרצה הארץ
מעשיי להקב"ה ויקוים היעוד רצית ה' ארצך שבת שבות
יעקב - כדרז"ל בשוח"ט.

מוסג"פ המחאה - השתתפותי בקרן השמיטה, קרן גבורי
כח עושי דברו.

סיפורי חסידים

א. כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ני"ע בנסעו פעם לחו"ל עבר דרך עיר מסוימת שבאותו זמן התקיימה שם תערוכה של מכונות חדשות שהומצאו באותה תקופה, והרבי השתדל להשיג כרטיס כניסה לתערוכה והלך לבקרה. אחת המכונות הייתה מכונה ליצור כלים דהיינו שהכניסו למכונה חתיכות עץ ואחרי כמה סיבובים הוציאה המכונה כלים מוכנים. כשהרבי ראה את המכונה הזאת התפעל מאוד באמרו "לוקחים גולם ועושים ממנו כלי". בחזרה ממקום נסיעתו עבר שוב דרך העיר הזאת וביקר פעם נוספת בתערוכה וכשרצה לראות את המכונה ההיא עוד הפעם אמרו הממונים שהיא נשברה כי הכניסו חתיכות עץ ובמקום להסתובב כדרוש הם הסתבכו בתוך המכונה. ביקש הרבי שיקראו למהנדסים של המכונה שיסבירו מהי הסיבה לכך, וכשהם הגיעו הם הסבירו שבתוך המכונה הסתובב "רוטור" שהוחזק על ידי בורג שהי באמצעו והבורג הזה התרופף וגרם שכל המכונה תישבר. אמר הרבי הבורג זה הנקודה של קבלת עול, ואם הנקודה נמצאת אפשר לעשות מגולם כלי, אבל אם חסרה הנקודה אז אפילו מכלי נהי גולם.

ב. כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אמר להרה"ת הרמ"ד ר. שתחת החופה "זיי מצייר מיין צורה וועל איך זיין מיט דיר".

ג. היי חסיד של האדמו"ר מקוידענאו שבגלל איזו סיבה הקפיד עליו רבו, והקפידה הזיקה לו רח"ל. אמר החסיד לעצמו שהוא לא יכול יותר להיות חסיד של רבי שהקפידות שלו מזיקות, והתחיל לנסוע ממקום למקום לחפש רבי חדש. בדרכו הגיע החסיד לליובאוויטש, וזה היי עדיין בזמן שכ"ק אדמו"ר ני"ע היי מתפלל בזאל הקטן, והחסיד הנ"ל התעכב בליובאוויטש כדי לשמוע את התפלה והמאמרי חסידות של הרבי ואחרי כמה זמן עדיין לא הרגיש שזה תפס אותו. יום אחד ישב בזאל הקטן ושמע את הרבי מתפלל שחרית

ופתאום הרגיש שזה הרבי שלו, ופרץ בבכי. אחרי שנירגע שאלו אותו החסידים מה שמע היום שלא שמע לפני זה הלא כבר שמע כמה תפלות וכמה מאמרי דא"ח, ענה החסיד ואמר היום שמעתי את הרבי מנגן את המילים "ותקם את דבריך כי צדיק אתה" והרגשתי שהרבי אומר לי אתה מחפש רבי שתוכל להקם את דבריך שתוכל להבין ולהסביר לעצמך על פי טעם ודעת למה הוא ראוי להיות הרבי שלך ובגלל איזה מעלות אתה בחרת בו, אבל האמת היא שאתה צריך לקחת רבי בצורה של "כי צדיק אתה" דהיינו בגלל שהוא יותר נעלה מההבנה שלך ורק אחר כך תזכה גם להקם את דבריך.

ד. פעם הגיע פסיכולוג לליובאוויטש וכמה בחורים הלכו לשמוע אותו ואמר כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ "יעדער בחור קען מער פאר עס".

ה. כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ בהתוועדות פעם בראסטאו דיבר על הענין של מחשבות זרות ושמירת המחשבה והעיניים, ואמר שאע"פ שגרים בעיר גדולה וכו' הרי מי שיפול לו מח"ז אל ידמה בנפשו שזה רק מצד הסביבה אבל הוא עצמו אינו שייך לזה אלא שידע בנפשו שיש לו איזה משיכה לזה.

ו. כשהר"י נעמאנאו ע"ה נה"י משגיח בתומכי תמימים נכנס ליחידות לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, ואמר לו הרבי שיש איך שבכל השנה לומדים את התורה ויש איך שבשמחת תורה רוקדים עם התורה, וכשעובדים בתו"ת רוקדים עם התורה כל השנה.

ז. כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ דיבר פעם עם הר"י פייגין ע"ה בקשר לאי מאני"ש שצריכים להציע לו משרה של משפיע באחד העיירות. באמצע התבטא הרבי שגם יציעו לו משכורת, והר"י חשב לעצמו הלא הנ"ל יהודי חסידי ודבר זה לכאוי אינו מעלה או מוריד אצלו, והוא ידון בזה רק לגופו של ענין. ואמר הרבי "פונדעסטוועגן, אין "קרומא דחפ"א על מוחא" פארנעמט דאס א ארט".

ח. כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ פירש את מאחז"ל "חייב איניש לבסומי בפוריא" כשבן אדם מרגיש שהוא חייב יבסום את עצמו בק"ש שעל המטה.

ט. פעם כתבו ההנהלה בדו"ח שהכניסו לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ על איזה בחור "אז עס פעלט עס גארניט", ואמר הרבי א"כ שיתחתן.

י. א' התמימים שהי' בשאנחאי נכנס לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ליחידות וביקש ברכה ואמר שכשהי' בשאנחאי נחלש מאוד ואפילו קיבל התקף לב ר"ל ולכך הוא מפחד להתחתן, ואמר לו הרבי שהחמש שנים שהי' בשאנחאי "זאל ער פארגעסן אויף זיי, און זיי זיינען ניט פאררעכנט פון זיין לעבן".

יא. א' התמימים נכנס ליחידות אצל הרבי ובין השאר ביקש ברכה להתקשרות וע"ז ענה לו הרבי שזה שאתה מבקש ברכה להתקשרות "אז דו וועסט אויפהערן טאן ווי ביי דיר קומט אויס, און אנהויבן טאן ווי ביי מיר קומט אויס, וועסטו זיין מקושר".

יב. א' השלוחים הי' ביחידות בשנת תשכ"א 55 דקות והרבי דיבר כל הזמן כשראשו הקי מוטה כלפי מטה, ובאמצע כשדיבר על הקשיים של אשת השליח שאל הרבי שהגמ' אומרת שבמשפחה שעשו את הקטורת בביהמ"ק הי' אסור לנשים להתבשם (כדי שלא יחשדו אותם שהם נהנים ממעשה הקטורת), ולכאוי' הלא אפילו ע"פ הלכה בשמים זה מאוד חשוב אצל אישה וזה מחיובי הבעל וכוי? אלא "אז דער מאן טוט אין עבודת בית המקדש, אויסגעריסן זאל זי ווערן אבער בשמים זאל זי ניט האבן".

יג. א' מהשלוחים הי' ביחידות בתש"מ והרבי ביקש ממנו לנסוע לכמה שליחויות מיוחדות והנ"ל לא הי' בקו הבריאות ל"ע, ואמר לו הרבי באמצע היחידות "אז איך וועל מיטפארן מיט דיר וועסטו זיין געזונט? וואו דו פארסט פאר

איך מיט מיט דיר". והנ"ל לא היי יכול להתאפק ופרץ בבכי ויצא מהחדר.

יד. הרבי אמר לאי התמימים ביחידות "דער אויבערשטער זאל האבן נחת פון דיר (והרים את ראשו הקי וחייד (המשיך) און דו זאלסט האבן נחת פון דעם אויבערשטען".

טו. הרבי אמר ביחידות לאי התמימים אם מעט אור דוחה הרבה חושך הרי הרבה אור עאכו"כ, ותניא זה הרבה אור.

טז. אי התמימים שאל אצל המשפיע שלו שמכיוון שהוא חזר כבר תניא בע"פ עד סוף פרק ל"ה האם להמשיך הלאה או לחזור על מה שלמד? ואמר לו המשפיע שישאל אצל הרבי כשיכנס ליחידות. כשנכנס ליחידות ושאל אמר לו הרבי שילמד עד סוף פרק ל"ז ואח"כ יחזור על הכל.

יז. בתחילת הכפיים הגיע הר"ן נעמאנאו ע"ה לבית חיינו לייט כסלו או ליי שבט, כשנכנס ליחידות, אחרי שמסר את הדו"ח מהשיבה בברינאו, התייחס הרבי למה שכתב על הסדר של השיעור של בני י"ד - ט"ו שלמדו חסידות רק בערב. ואמר הרבי, שלפי הרמה שלהם בלימוד הנגלה הם צריכים ללמוד חסידות גם בבוקר, ובאם עכשיו לא היי אמצע הזמן הייתי אומר שיתחילו ללמוד סדר שלם בבוקר, אבל מכיון שזה באמצע הזמן, שיתחילו ללמוד חצי שעה בבוקר, ואחרי חג הפסח יתחילו ללמוד סדר שלם גם בבוקר.

יח. אי מצרפת שהתקרב ליהדות שאל את הרבי ביחידות שמכיוון שמבחינת שעות עבודתו מסתדר לו שיכול לצום חצאי ימים כמבואר באגה"ת, האם יעשה זאת? ואמר לו הרבי שלא יצום אלא ימנע מאכילת תפוחים וגעשמאקע מזונות. (הנ"ל סיפר אח"כ שהוא מאוד אהב תפוחים)

יט. מישהו שאל את הרבי ביחידות שהיות שבמקום עבודתו לא מרשים לו ללכת עם כיפה על ראשו, מה יעשה?

ואמר לו הרבי אני זוכר ש[בצרפת]בזמני הלכו עם "פארוק" (פאה) ותוכל ללכת גם אתה ככה.

כ. מקורב שאל את הרבי ביחידות איך יכול הרבי לענות לכל אחד כפי ענינו בכל כך הרבה עניינים מגוונים ושונים? והסביר לו הרבי שהלא ידוע שאם יש למישהו בעיי הוא צריך לשוחח על זה ולהתייעץ עם ידיד, ולכאורה מה הידיד מבין והרי עדיף שילך למומחה בתחום הנדרש, אלא בגלל שהוא חבר שלו ואוהב אותו הוא יכול ליעץ לו ואני מאוד אוהב כל יהודי.

כא. אי מרבני אנייש היי ביחידות אצל הרבי ודובר אודות ייסוד כולל לאברכים. אי האברכים שהני"ל הזכיר שיכול להיכנס לכולל היי אברך שכבר למד כמה שנים בכולל. אמר הרבי שרואים שמעיין שאינו משפיע לתוך נהר מתייבש כי הרי אם זה לא היי ככה היי העולם מוצף במים, וכמו כן אם אי לומד יותר מדי זמן לעצמו ואינו מלמד אז הלימוד שלו מתייבש אלא שצריך להשפיע על אחרים.

כב. אי מאנייש שהיי ר"מ בישיבה כמה שנים והרגיש שהוא כבר אינו יכול להמשיך ללמד באותו שיעור, וכתב לרבי שהוא מרגיש שהמעין הנובע שלו מתייבש. כתב לו הרבי "רשות הסכמה וברכה להתעניין בהצעות בשינוי המקום והתפקידים".

כג. אברך צעיר מאנייש פירט ביחידות אצל הרבי את סדר יומו שיצא כך שלא היי בבית מלערך שש בבוקר עד תשע בלילה, כשהגיע הרבי לחלק זה הרים את קולו הקי ואמר "עס איז דאך הפך התורה און הפך המענטשליכקייט" ושישתדל במשך היום להיות עכ"פ עשר דקות בבית.

כד. אי מאנייש נכנס ליחידות אצל הרבי ושאל בקשר למה שהרבי סיפר אודות החסיד ר' פנחס רייזעס שמסר את הנר"נ שלו לרבנו הגדול נבגי"מ האם זה שייך היום! וענה הרבי (הלשון אינו מדויק) "כל סיפור אשר מסופר עיי הנשיא בודאי שיש ללמוד מזה ואי"א לומר שלא שייך כלל

וכלל אך אין מתחילים בזה. ר' פנחס למד כמה שנים אצל אדמוה"ז און פאר דעם, ועסק בעבודה וכו', והענין דמס"נ הכוונה מסירותו לנפש האלוקית של הנשיא שהוא ביכולתו להשפיע בכוחות המקיפים ובכוחות הפנימיים". אח"כ אמר הרבי "שייכות?! ונעצר ואח"כ המשיך "נאר בדרך כלל מאנט זיך ניט אזא עבודה – או מס"נ – נאר (מען דארף גיין אין ריכטונג נאר) אז עס מאכט זיך זאלן די אייגענע ענינים ניט שטערן".

כה. הרבי דיבר פעם עם עולמישער בחור ביחידות שיכולים (וצריכים) שלימוד התורה יהי באופן כזה כמו בן שלא ראה את אביו הרבה זמן, ושאל הבחור את הרבי האם הרבי ראה יהודים כאלה, ואמר לו הרבי, כן!

כו. אי מהמקובלים בירות"ו נכנס ליחידות אצל הרבי בקיץ תשי"ז והוא שהה ביחידות מעל שעתיים, וכשיצא סיפר שהרבי ביקש ממנו לחזור על שיטת הרש"ש בעליות העולמות והני"ל אמר את זה באריכות, ואחרי זה אמר לו הרבי שאצלנו לא מדובר כך.

כז. אי מהגבירים הכי גדולים בארה"ב הי' ביחידות אצל הרבי ובסוף היחידות אמר לרבי "רבי, תגידו לי מה אני יכול לעשות בשבילכם?" ואמר הרבי אני מבקש שתניחו תפילין כל יום. הני"ל הי' מאוד מופתע כי הוא חשב שהרבי יבקש ממנו תרומה וכדו', ואמר לרבי שהראביי הרפורמי שלי כבר מבקש ממני יותר ממה שאתם מבקשים, ואמר לו הרבי ההבדל הוא שאני מבקש דבר אחד שיביא לעוד 612 דברים, אבל הראביי הרפורמי מבקש 10 דברים וזה נשאר 10 דברים.

כח. מנהל ת"ת מירות"ו סיפר לרבי ביחידות שבמוסד שלו לומדים לפי שיטת המהר"ל מפראג דהיינו כל המקרא ואח"כ כל המשנה וכו', ואמר לו הרבי שכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ דיבר ע"ז – והחזיק מזה – וגם אני רציתי להתקין את זה.

כט. היו שני יהודים לא מאנ"ש שכתבו מכתבים לרבי באותו זמן ורק אחד מהם קיבל מענה. השני שלא קיבל, חשב שזה בגלל שכתב לרבי מכתב עם טענות וכו' והרבי מקפיד עליו ולכך אחרי זמן כשנודמן לו להיות ליד בית חיינו נכנס ליחידות וביקש מהרבי מחילה. אמר לו הרבי "גלויבט מיר, איך האב ניט קיין צייט מקפיד צו זיין אויף א אידן".

ל. אי מאנ"ש הי' ביחידות אצל הרבי, והרבי דיבר אתו בקשר לבנו שיסע לשליחות. והאב לא רצה והתנוכח, אמר לו הרבי פרץ מאצקין הוא יותר מבוגר ממני ומכם והוא שומע בקולי ואתם לא יכולים לשמוע בקולי.

לא. אחרי שיחת שמחת תורה תשל"ב, שבה ביקש הרבי שכל אלו השייכים לזה יבחנו לקבלת סמיכה של "יורה יורה" ו"ידין ידין", החליט אי מאברכי הכולל להשקיע בלימוד הסמיכה את כל זמנו כדי שיוכל לקבל סמיכה. באותו זמן הציעו לו להתחיל למסור שיעורים באחד הישיבות, והאברך לא רצה מכיוון שהוא רצה לגמור את לימוד השולחן ערוך. לחצו עליו שישאל את הרבי והוא כתב לרבי שהיות שהרבי ביקש שילמדו הוראה, האם יקבל את המשרה או ישקיע עצמו בלימודי ההוראה? וענה לו הרבי "לקבלו ולהשקיע עצמו בלימוד ההוראה".

לב. הרבי הורה לאי מאנ"ש כתיקון על זה שכילד ברוסיא אכל - רח"ל - חמץ בפסח שילמד דרך חיים.

לג. אי העסקנים שהי' אחראי לצורכי אנ"ש במקום מסוים, כשהגיע לפני פסח לא רצה לספק להם מצה שמורה בגלל הקשיים הרבים שהיו כרוכים בזה, ואמר לו הרבי "מה אתה אוכל?".

לד. בתשט"ו - ט"ז נכנס פעם אי המזכירים אל הרבי ואמר לו הרבי שהגיע שמועה שאחד מראשי הישיבה בק. רוצה להילחם בליובאוויטש רח"ל, והמשיך הרבי "מיר וועלן עם ווייזען ווער עס קען לערנען".

לה. כל התקופה שה"לב שמחה" לא הי' בקו הבריאות ל"יע, הי' הריל"ג מתקשר לביתו כל יום לברר את שלומו. בראש חודש אחד התקשר ואמר שהרבי עלה משחרית, ואמר שאינו יורד למוסף עד שמבררים את שלום הגערער רבי, והם ענו שהכל כרגיל וכו', ואח"כ התקשר הריל"ג עוה"פ ואמר שהרבי אמר שאינו יורד עד שיידע מה מצבו של הגערער רבי והם חזרו על מה שאמרו מקודם, ואח"כ התקשר הריל"ג פעם שלישית והם ראו שאסור "לשחק" עם הרבי וסיפרו את האמת שהייתה החמרה ל"יע במצב בריאותו ומקוויים שזה ישתפר.

לו. הרחמ"א חאדאקאו ע"ה סיפר שהרבי אמר פעם "אז איך האב גענומען דעם וואגן האב איך ניט געוואוסט ווי שווער דאס איז, אבער אז איך האב גענומען דרוקען ספרים איז מיר גרינגער געווארן".

לז. הי' אברך שהרבי הורה לו ללמוד בכולל ואחרי זה הציעו לו להיות משפיע והרבי הורה לו לקבל את ההצעה, והאברך שאל את הרבי איך יוכל לקיים את שניהם? ואמר לו הרבי שישמור את סדרי הכולל בישיבה.

לח. מענה הרבי לאי מאנ"ש שהגיע לארה"ב כשד"ר מאי המוסדות בארה"ק ת"ו. "כל ההצעות שמזכירן טובות הנה מצד עצמן אבל ככל עניני עוה"ז גם בזה צ"ל באופן דינגעת (דוקא) ומצאת וע"ד משי"כ יגיע כפיך כי תאכל גוי וכנראה פעולותיו ע"ע באופן ד"לצאת ידי חובתו" כלפי המשלח וכיו"ב, ולדוגמא כשבאים לאיזה עיר כאן שד"רים - שוהים איזה שבועות ועוסקים בשד"רות כל זמן זה, ואין מחכים לציוויים וזירוזים וכו', וינסה עוה"פ באופן זה. אי"א לאחר לדעת ברור הסיבה ואפשר שאין המניעה מהעדר הרצון אלא מהעדר היכולת להכשרון בטבעו [ואפשר מעלה היא בנפש] ואז עליו לעשות בזירוז מה שאפשר להעשות ע"י אחרים והוא יהי' עומד ע"ג ומסייע ומזרז בעיקר הענין ולמהר חזרתו לאה"ק ת"ו".

לט. אי מאני"ש שמתפרנס ממכירת תשמישי קדושה וכו' עיצב פעם ס"ת מנייר, פתוח בתוך קופסא יפה של פלסטיק כדי למכור לאנשים שירצו את זה פתוח לפרשה מסוימת וכיו"ב. הוא שלח את זה לרבי ועברו כמה חדשים והוא לא קיבל תשובה. אח"כ אמר לו הרילי"ג שי' שהרבי אמר שיכול להיות שזה יתגלגל למקום הלא נכון ואנשים יעשו דברים שאינם מתאימים לפני ס"ת ואותם שכבר הכין ישאל את המרא דאתרא מה לעשות בהם.

מ. בתשכ"ג הורה הרבי להתוועד בכל הלילות של חנוכה, ובאותה שנה חל "ניטל" באחד הלילות וכתבו לרבי לשאול האם להתוועד, וענה הרבי שיתוועדו וידברו דברים המותרים.

מא. כשהכניסו את אחד המאמרים לרבי להגיה ובמאמר הי' כתוב שעכשיו יש רק קצת שמחה ועיקר ענין השמחה יהי' לעת"ל כאשר יהי' נגילה ונשמחה בך, כתב ע"ז הרבי "הפך האמת". הכניסו הועד עוד פתק וציינו לכמה מקומות בדא"ח שלכאוי' מבואר כך, וכתב ע"ז הרבי "הפך הבפוי"מ" והוסיף בע"פ שהלא רואים במוחש שהיום כבר נתבעת שמחה כזאת.

מב. אי התמימים נכשל פעם בענין מסוים בצנעה לי"ע וכשבא אח"כ ל770 הי' זה בשבוע של פי' שפטים והוא קיבל ביום ב' או ה' עליית "שני" והרבי עלה אח"כ ל"שלישי" ואחרי העלי' פנה אליו הרבי וחזר על שלושת המילים האחרונים של הקריאה "ולא יזידון עוד".

מג. בליל ש"ק שלפני יו"ד שבט שנת הארבעים ניגן הש"ץ ניגון על הפסוק "ארבעים שנה אקוט וכוי", הוציא הרבי את המטפחת מכיסו ומחה דמעות שזלגו מעיניו הקי'.

מד. הבעל קורא הראה פעם לרבי בטעות לפני ברכת התורה את העמוד הלא נכון כדי לנשק בס"ת, והרבי הי' צריך לברך עוד הפעם והתחיל לבכות באמצע הברכה.

מה. א' מאנ"ש ניגש פעם להגבהה בזאל הקטן אחרי שהרבי עלה לשלישי, ואחרי שהגביה את הס"ת רצה להתיישב כשהס"ת פתוח [כמנהג העולם] ודחף הרבי את ידו להחזיר את הס"ת לבימה.

מו. א' מאנ"ש בעברו פעם לפני הרבי בחלוקת כוס של ברכה הזכיר את הבעל שם טוב ואמר הרבי "געבענטשט זאלסטו זיין וואס דו האסט דערמאנט זיין הייליקן נאמען".

מז. לפני הנשיאות רצה הרבי להדפיס את ספרי הר"ה מפארזטש, והרפ"א ע"ה התנגד לזה. אמר לו הרבי "א חוש אין נגינה האט איר אפשר, אבער א חוש אין חסידות האט איר ניט".

מח. הגה"ח וכו' הרה"ת הרב יוסף גאלדבערג ע"ה סב - יבלח"ט - החתן שי' זכה לסעוד על שולחן כ"ק הרלו"צ נייע בשבת כמה פעמים בשנים תרצ"ז - צ"ח, ושמע ממנו כמה ענינים, ופעם התבטא בקשר לזה שהביאו לשולחן "חריקין" שאיתא שאכילת דברים חריפים קשור עם חריפות המוח.

מט. בקשר לקטניות בפסח אמר לו כ"ק הרלו"צ נייע שיש רבנים שבתקופות קשות מתירים לאכלם אבל אני לא מתיר כי מי שיודע ע"פ סוד הרי קטניות ופסח בשו"א אינם הולכים יחד.

נו"ן. בשמחת תורה תר"צ התוועד כ"ק הרלו"צ נייע עם התמימים שהגיעו ליעקטרינאסלאוו אחרי שבכסלו נסגרה הישיבה בנעוול ודיבר על מה שאומרים בהושענות "הושענא פרחים לקוממה" שבפרחים יש שני פירושים, א) פרח של הפרי דהיינו שאז מתחיל הפרי לצמות. ב) פרחי כהונה שהם היו בחורים וכפי שפירש רש"י בסוכה. וביאר שזה הזמן הכי יקר של התמימים כי אז הם צומחים וגדלים.

